

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

Elfde zondag door het jaar

Exodus 19, 2-6a • Psalm 100 • Brief aan de Romeinen 5, 6-11 • Matteüs 9, 36 – 10, 8

Geroepen en gezonden

DE SCHRIFTLEZINGEN van deze zondag gaan over uitverkiezing. De uitverkiezing van twaalf apostelen door Jezus in de evangelielezing, en de uitverkiezing van Israël door de Eeuwige in de eerste lezing. Laatstgenoemde brengt ons de aanhef van het verhaal over het Sinaïverbond. Na hun vertrek uit Egypte en een tocht van drie maanden door de woestijn slaan de Israëlieten dicht bij de berg Sinaï hun kamp op. Mozes gaat de berg op en wordt er aangesproken door God. Het verbond is een initiatief van God. Hij heeft zijn volk bevrijd uit de slavernij van Egypte en het „op arendsvleugelen gedragen”. Hij heeft zich speciaal met dit volk „verbonden”. Pas daarna volgt de uitnodiging aan het volk om Gods woord te gehoorzamen en zijn verbond te onderhouden. De trouw van het volk is een antwoord op Gods trouw, die het volk in de exodus heeft ervaren. Bemerkt dat Paulus in de tweede lezing eveneens benadrukt dat het initiatief bij God ligt. God heeft ons het eerst liefgehad. „Christus is voor ons gestorven toen wij nog zondaars waren.”

Maar keren we terug naar de eerste lezing. Aan het gehoorzamen aan Gods woord wordt een belofte verbonden: „Gij zult mijn priesterlijk koninkrijk en mijn heilig volk zijn.” Dat Israël een koninkrijk van priesters is, betekent niet dat het is samengesteld uit priesters of door priesters wordt bestuurd. Het volk in zijn geheel is 'priesterlijk', dit wil zeggen dat het een priesterlijke, bemiddelende functie heeft temidden van de volkeren. De 'uitverkiezing' van Israël is geen voorrecht, maar een opdracht en een plicht. Het is de diensttaak van Israël om Gods liefde aan de mensheid bekend te maken.

De evangelielezing is de aanhef van de tweede grote toespraak van Jezus bij Matteüs. De eerste toespraak was de Bergrede. Nu komen we bij de zendingsrede. Bij het zien van de menigte wordt Jezus bewogen door diep medelijden. Die bewogenheid is voor Jezus de aanleiding om de twaalf apostelen te roepen en te zenden. Dat gebeuren wordt met twee beelden ingeleid: het volk is als een afgetobde kudde schapen zonder herder, en er zijn veel te weinig arbeiders voor de immense oogst.

Vervolgens krijgen we de namen van de twaalf apostelen. Ze worden twee aan twee genoemd, alsof Matteüs wil suggereren wat Lucas uitdrukkelijk schrijft, namelijk dat Jezus zijn leerlingen „twee aan twee uitzendt” (Lucas 10, 1). Zij moeten op hun tocht hetzelfde doen als wat Jezus tot nog toe deed in de voorafgaande hoofdstukken van het evangelie: het Koninkrijk der hemelen verkondigen en de zieken genezen. Daarbij moeten zij zich uitsluitend richten tot „de verloren schapen van het huis van Israël”. Jezus zag zijn opdracht inderdaad binnen het kader van het joodse volk. Dat blijkt bijvoorbeeld uit zijn antwoord aan de Kanaänitische vrouw: „Ik ben alleen maar tot de verloren schapen van het huis van Israël gezonden” (Matteüs 15, 24). De twaalf apostelen die Jezus koos, verwijzen naar de twaalf stammen van Israël, die hij opnieuw wilde verzamelen (Matteüs 23, 37). De doorbraak naar de andere volkeren is er pas gekomen na Jezus' dood, vooral onder impuls van Paulus.

Zoals Israël geroepen en gezonden werd om in de wereld te getuigen van de liefde en de trouw van God zelf, zo worden de leerlingen in het evangelie uitgekozen om getuigen van Jezus te zijn. Hoe kunnen zij – hoe kunnen wij – die opdracht tot een goed einde brengen? De evangelielezing geeft een paar suggesties. Jezus werd bij het zien van de menigte door medelijden bewogen. Van de leerlingen wordt een zelfde innerlijke bewogenheid gevraagd, zij moeten zich laten raken door de nood van hun medemensen. „Vraagt de Heer van de oogst arbeiders te sturen om te oogsten”, zegt Jezus. Gebed is noodzakelijk. Het leert ons inzien dat het welslagen van de oogst niet louter onze zaak is, maar dat de oogst én de arbeiders in Gods hand zijn. Daarna kunnen we aan de slag gaan, gegrepen door Gods diepste bewogenheid en vervuld van zijn kracht. Gods liefde voor ons maakt ons bekwaam om op onze beurt lief te hebben. „Voor niets hebt gij ontvangen, voor niets moet gij geven.” Soms zullen we mogen ervaren dat het onmogelijke dan mogelijk wordt.

PAUL KEVERS

ELFDE ZONDAG DOOR HET JAAR - 15 juni 2008

Eerste lezing *Exodus 19, 2-6a*

In die dagen kwamen de Israëlieten in de Sinaiwoestijn, waar zij dicht bij de berg hun kamp opsloegen.

Mozes ging de berg op, naar God. Toen hij boven was, sprak de Heer hem daar aan en zei: „Dit moet gij zeggen tot het huis van Jakob en doen weten aan de zonen van Israël: met eigen ogen hebt gij gezien hoe Ik ben opgetreden tegen Egypte, hoe Ik u op arendsvleugelen gedragen en hier bij Mij gebracht heb.”

„Als gij aan mijn woord gehoorzaamt en mijn verbond onderhoudt, dan zult ge – hoewel de hele aarde Mij toebehoort – van alle volken op bijzondere wijze mijn eigendom zijn. Gij zult mijn priesterlijk koninkrijk en mijn heilig volk zijn.”

Tweede lezing *Brief aan de Romeinen 5, 6-11*

Broeders en zusters,

Christus is voor goddelozen gestorven op de gestelde tijd, toen wij zelf nog geheel hulpeloos waren. Men zal niet licht iemand vinden die zijn leven geeft voor een rechtvaardige, al zou misschien iemand in een bepaald geval dit van zich kunnen verkrijgen. God echter bewijst zijn liefde voor ons juist hierdoor, dat Christus voor ons is gestorven, toen wij nog zondaars waren. Des te zekerder zullen wij, nu wij eenmaal gerechtvaardigd zijn door zijn bloed, dankzij Hem ontkomen aan de toorn. Toen wij vijanden waren, zijn wij met God verzoend door de dood van zijn Zoon; des te zekerder zullen wij, eenmaal verzoend, gered worden door zijn leven. En dat niet alleen: nu reeds juichen wij in God door Jezus Christus onze Heer, door wie wij de verzoening hebben ontvangen.

Evangelie *Matteüs 9, 36 – 10, 8*

In die tijd werd Jezus bij het zien van de menigte mensen door medelijden bewogen, omdat ze afgetobd neerlagen als schapen zonder herder. Toen sprak Hij tot zijn leerlingen: „De oogst is wel groot, maar arbeiders zijn er weinig. Vraagt daarom de Heer van de oogst arbeiders te sturen om te oogsten.”

Hij riep zijn twaalf leerlingen bij zich en gaf hun de macht om de onreine geesten uit te drijven en alle ziekten en kwalen te genezen.

Dit zijn de namen van de twaalf apostelen: als eerste Simon die Petrus wordt genoemd, met zijn broer Andreas; Jakobus, de zoon van Zebedeüs, met zijn broer Johannes; Filippus en Bartolomeüs, Tomas en Matteüs de tollenaar, Jakobus, de zoon van Alfeüs, en Taddeus, Simon de IJveraer en Judas Iskariot, die Hem verraden heeft.

Deze twaalf zond Jezus uit met de opdracht: „Begeeft u niet onder de heidenen en gaat niet binnen in een stad van de Samaritanen; gij moet veeleer gaan naar de verloren schapen van het huis van Israël. Verkondigt op uw tocht: 'Het Koninkrijk der hemelen is nabij.' Geneest zieken, wekt doden op, reinigt melaatsen en drijft duivels uit. Voor niets hebt gij ontvangen, voor niets moet gij geven.”